

**Plan działania na lata 2007-2008
PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI**

Numer Priorytetu: IX
Nazwa Priorytetu: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.
Nazwa Instytucji Pośredniczącej: URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO (WYDZIAŁ EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO)
Adres siedziby: ul. Ligonía 46, 40-037 Katowice
Telefon: 0-32/202-41-40
Fax: 0-32/254-54-71
Adres e-mail: efs@silesia-region.pl

I. Obszary wsparcia

I.1 Preferowane formy wsparcia

A) Przedmiotem konkursu pilotażowego w 2007r. będą projekty w ramach wdrażanego przez IP **Działania 9.5 ODDOLNE INICJATYWY EDUKACYJNE NA OBSZARACH WIEJSKICH.**

W ramach konkursu można zgłaszać projekty obejmujące swym zakresem:

- Projekty przyczyniające się do podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach;
- Działania informacyjno – promocyjne, szkoleniowe, doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie korzyści płynących z kształcenia i szkolenia.

B) Mając na uwadze sytuację opisaną w diagnozie IP i IP 2 zamierzają realizować w ramach pozostałych konkursów w roku 2008 wszystkie przewidziane dla Priorytetu IX w „Szczegółowym Opisie Priorytetów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki” formy wsparcia:

Działanie 9.1 WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH I ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI USŁUG EDUKACYJNYCH ŚWIADCZONYCH W SYSTEMIE OŚWIATY:

Poddziałanie 9.1.1 Zmniejszenie nierówności w stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej:

- Tworzenie ośrodków wychowania przedszkolnego na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej (w tym również realizacja alternatywnych form wychowania przedszkolnego) na obszarach i w środowiskach o niskim stopniu upowszechniania edukacji przedszkolnej (w szczególności na obszarach wiejskich);
- Wsparcie istniejących przedszkoli przyczyniające się do zwiększonego uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym np. dłuższe godziny pracy przedszkoli, uruchomienie dodatkowego naboru dzieci, zatrudnienie personelu;
- Opracowanie i realizacja kampanii informacyjnych promujących edukację przedszkolną.

Poddziałanie 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych:

- Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie ogólne ukierunkowane na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów i zmniejszanie dysproporcji w ich osiągnięciach edukacyjnych oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia, w szczególności obejmujące:

- dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia;
- doradztwo i opiekę pedagogiczno-psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom

społecznym);

- programy skierowane do dzieci i młodzieży, które znajdują się poza systemem szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego (przedwcześnie opuszczający system szkolnictwa) umożliwiające ukończenie danego etapu kształcenia oraz kontynuację nauki;
- dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo-matematycznych;
- rozszerzenie oferty szkół z zagadnienia związane z poradnictwem i doradztwem edukacyjno – zawodowym, informowanie uczniów o korzyściach płynących z wyboru danej ścieżki edukacyjnej oraz możliwościach dalszego kształcenia w kontekście uwarunkowań lokalnego i regionalnego rynku pracy (szkolne ośrodki kariery);
- wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne;
- wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową przyczyniających się do poprawy jakości nauczania;

Poddziałanie 9.1.3 pomoc stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych:

- realizacja regionalnych programów pomocy stypendialnej dla uczniów szczególnie uzdolnionych (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych), których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym.

Działanie 9.2 PODNIESIENIE ATRAKCYJNOŚCI I JAKOŚCI SZKOLNICTWA ZAWODOWEGO:

- Diagnozowanie potrzeb edukacyjnych w obszarze szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy.

- Programy rozwojowe dla szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe ukierunkowane na zmniejszanie dysproporcji w osiągnięciach uczniów w trakcie procesu kształcenia oraz podnoszenie jakości procesu kształcenia w szczególności obejmujące:

- dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia;
- doradztwo i opiekę pedagogiczno-psychologiczną dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu szkolnictwa (np. wsparcie dla uczniów z obszarów wiejskich, wsparcie dla uczniów niepełnosprawnych, przeciwdziałanie uzależnieniom, programy prewencyjne, przeciwdziałanie patologiom społecznym);
- dodatkowe zajęcia (pozalekcyjne i pozaszkolne) dla uczniów nakierowane na rozwój kompetencji kluczowych, ze szczególnym uwzględnieniem ICT, języków obcych, przedsiębiorczości, nauk przyrodniczo-matematycznych;
- efektywne programy doradztwa edukacyjno-zawodowego;
- modernizację oferty kształcenia zawodowego i dostosowanie jej do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy (wprowadzenie nowych kierunków kształcenia, modyfikacja programów nauczania na kierunkach istniejących);
- współpracę szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe z pracodawcami i instytucjami rynku pracy służącą podnoszeniu kwalifikacji zawodowych uczniów jako przyszłych absolwentów i wzmacnianie ich zdolności do zatrudnienia (w tym zwłaszcza w zakresie praktycznych form nauczania - staże i praktyki);
- wyposażenie szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe w nowoczesne materiały dydaktyczne (w tym w podręczniki szkolne) zapewniające wysoką jakość kształcenia;
- wdrożenie nowych, innowacyjnych form nauczania i oceniania cechujących się wyższą skutecznością niż formy tradycyjne;
- wdrażanie programów i narzędzi efektywnego zarządzania placówką oświatową, przyczyniających się do poprawy jakości nauczania.

Działanie 9.3 UPOWSZECHNIENIE FORMALNEGO KSZTAŁCENIA USTAWICZNEGO:

- Kampanie informacyjne w zakresie: korzyści płynących z formalnego podwyższania lub uzupełniania posiadanych kwalifikacji oraz potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy w tym zakresie;

- Programy formalnego kształcenia ustawicznego skierowane do osób dorosłych zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swojego wykształcenia i kwalifikacji ogólnych i zawodowych

- Programy formalnego potwierdzenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny (wsparcie dla osób, które deklarują chęć przystąpienia do egzaminu zewnętrznego i potwierdzenia posiadanych kwalifikacji);

- Usługi doradcze w zakresie wyboru ścieżki kształcenia (lub uzupełniania wykształcenia i kwalifikacji formalnych) w kontekście potrzeb regionalnego lub lokalnego rynku pracy;

- Wsparcie dla placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie kształcenia formalnego ukierunkowane na:

- monitorowanie potrzeb oraz rozszerzanie lub dostosowywanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- podwyższanie jakości oferty edukacyjnej w tym również ubieganie się o akredytację kuratora oświaty;
- rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego, w tym również w formie e-learningu.

Działanie 9.4 WYSOKO WYKWALIFIKOWANE KADRY SYSTEMU OŚWIATY:

- Studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli w zakresie zgodnym z lokalną i regionalną polityką edukacyjną (w tym przygotowanie do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć);
- Studia podyplomowe, kursy i szkolenia oraz inne formy podwyższania kwalifikacji pracowników placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego oraz instruktorów praktycznej nauki zawodu;
- Studia wyższe dla nauczycieli zainteresowanych podwyższeniem lub uzupełnieniem posiadanego wykształcenia;
- Studia podyplomowe i kursy doskonalące dla nauczycieli i pracowników administracji oświatowej w zakresie organizacji, zarządzania, finansowania oraz monitoringu działalności oświatowej;
- Programy przekwalifikowania nauczycieli szkolnych w związku ze zmieniającą się sytuacją demograficzną (niż szkolny) w kierunku kształcenia ustawicznego (osób dorosłych).

Działanie 9.5 ODDOLNE INICJATYWY EDUKACYJNE NA OBSZARACH WIEJSKICH:

- Tworzenie i wsparcie działalności inicjatyw ukierunkowanych na pobudzenie świadomości środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich;
- Projekty przyczyniające się do podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców obszarów wiejskich oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach;
- Działania informacyjno – promocyjne, szkoleniowe, doradcze podnoszące świadomość mieszkańców obszarów wiejskich w zakresie korzyści płynących z kształcenia i szkolenia.

I.2 Diagnoza sytuacji oraz identyfikacja potrzeb – uzasadnienie preferowanych form wsparcia

Problem:

W ramach priorytetu IX – „Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach” realizowane będą działania obejmujące wsparcie kierowane do osób i placówek realizujących proces kształcenia, mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia, podniesienie jakości usług edukacyjnych, wspieranie tych obszarów i środowisk, które napotykać najsilniejsze bariery w dostępie do wysokiej jakości usług edukacyjnych.

W 2003 roku ponad 58% mieszkańców województwa powyżej 15 roku życia nie przekroczyło poziomu szkoły zawodowej, co świadczy, że ludność ta posiadała wykształcenie zawodowe bądź niższe. Odsetek osób z wykształceniem wyższym stanowił jedynie 9,2% (11 miejsce wśród województw) i był jednym z najniższych wskaźników w kraju. Od kilku lat obserwowana jest tendencja wzrostu liczby studentów szkół wyższych. Szkołę średnią ogólnokształcącą i zawodową ukończyło 32,8%, wykształcenie zasadnicze zawodowe posiadało 27,7%, zaś 30,3% ludności posiadało wykształcenie podstawowe bądź niepełne podstawowe.

Nierówny dostęp do usług na poziomie przedszkolnym i na poziomie edukacji szkolnej wskazał na potrzebę upowszechniania edukacji. Problem wyrównywania szans dotyczy też likwidacji zjawiska wewnętrznej segregacji uczniów w szkołach, co wiąże się z problemem wykluczenia społecznego.

Na poziomie edukacji przedszkolnej występują znaczne różnice w dostępie do niej. W Polsce ok. 41% dzieci w wieku 3-5 lat uczęszcza do przedszkola, podczas gdy w większości krajów UE wskaźnik ten przekracza 70%. Występuje również zróżnicowanie między miastami, gdzie w roku 2005/2006 do przedszkoli chodziło ok. 58% dzieci w wieku 3-5 lat, a terenami wiejskimi, gdzie było to ok. 19%. W województwie śląskim, pomimo faktu, iż procentowy wskaźnik upowszechniania edukacji dzieci w wieku przedszkolnym (ok.50%) stawia je w czołówce na tle pozostałych województw, to jednak w dalszym ciągu nie można go uznać za zadowalający. Podobnie wygląda analiza poziomu upowszechniania edukacji przedszkolnej w ograniczeniu na obszary wiejskie. Względnie wysoki wskaźnik (ok.40%) nie ogranicza możliwości dalszego rozwoju w tej dziedzinie. Nie istnieje znaczące zróżnicowanie w zakresie dostępności edukacji obowiązkowej na poziomie szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego. Problemem pozostaje natomiast nierówność wewnątrz szkół, przede wszystkim zjawisko (ukrytej) segregacji uczniów. Zjawisko to wiąże się z problemem marginalizacji społecznej. Z badań statystycznych wynika, że istnieje silna dysproporcja w poziomie wykształcenia między miastem i wsią, co jest widoczne również w przypadku niepełnosprawnych uczniów. Wyniki Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku wskazują, że jedynie 3,0% uczniów w wieku 13 lat i więcej kontynuowało naukę, przy czym wskaźnik ten dla niepełnosprawnych uczniów miast wynosił 3,4% a uczniów wsi 2,4%. Ważnym zagadnieniem jest trudność w dostępie do szkoły, gdzie konieczne jest pokonywanie znacznych dystansów w drodze do szkoły. Widoczne są także dysproporcje w dostępie do zajęć pozalekcyjnych. W latach 90-tych nastąpił znaczący spadek liczby zajęć pozalekcyjnych oraz

objętych ich oddziaływaniem uczniów. W wyniku działań MEN (prawne promocyjne) ich liczba zaczęła systematycznie wzrastać (w roku 2005/2006 – 61,4% uczniów uczestniczyło w zajęciach pozalekcyjnych). Bariera materialna stanowi poważny problem w rozwoju edukacyjnym uczniów szczególnie uzdolnionych w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych, a w konsekwencji zmniejszenie udziału tych osób w kształceniu na poziomie wyższym, zwłaszcza na kierunkach studiów istotnych dla rozwoju gospodarki opartej na wiedzy.

W województwie śląskim funkcjonuje 640 szkół zawodowych- (223 szkoły ponadgimnazjalne, 417 szkół średnich) dla młodzieży, co stanowi 10,6% ogółu szkół zawodowych w Polsce (BDR, 2006r.).

W 2005 roku na etapie pogimnazjalnym 41% osób wybrało licea ogólnokształcące, 33,2% technika, 12,4% licea profilowane, szkoły zawodowe 13,4%. Przyczyny mniejszego zainteresowania młodzieży wyborem ścieżki zawodowej są złożone. Należałoby przede wszystkim wskazać na: niższą jakość nauczania w szkolnictwie zawodowym; niedostosowanie oferty edukacyjnej szkół do potrzeb rynku pracy; niedostateczne do zmieniających się warunków pracy i stosowania nowych technologii, przygotowanie praktyczne uczniów; zbyt mały obszar współpracy między szkołami a pracodawcami w zakresie diagnozowania potrzeb i organizowania praktyk i stażów; niedoinwestowanie infrastruktury dydaktycznej. Problemy te pogłębiają się jeszcze na terenach wiejskich, gdzie funkcjonuje mniej szkół o niższej jakości nauczania przy mniejszej świadomości społecznej o korzyściach płynących z edukacji.

Na terenie województwa śląskiego stopień upowszechnienia kształcenia ustawicznego jest niższy od przeciętnego w krajach „starej” Unii Europejskiej.

W 2003 roku ponad 58% mieszkańców województwa powyżej 15 roku życia nie przekroczyło poziomu szkoły zawodowej, co świadczy, że ludność ta posiadała wykształcenie zawodowe bądź niższe. Odsetek osób z wykształceniem wyższym stanowił jedynie 9,2% (11. miejsce wśród województw) i był jednym z najniższych wskaźników w kraju. Szkołę średnią ogólnokształcącą i zawodową ukończyło 32,8%, wykształcenie zasadnicze zawodowe posiadało 27,7%, zaś 30,3% ludności posiadało wykształcenie podstawowe bądź niepełne podstawowe.

Zasoby ludzkie są jednym z podstawowych czynników konkurencyjności przedsiębiorstw zarówno na poziomie krajowym, jak i regionalnym. Niezbędnym warunkiem rozwoju regionu jest społeczeństwo o korzystnej strukturze demograficznej, odpowiednio wykwalifikowane i zmotywowane do pracy.

„Strategia rozwoju województwa śląskiego na lata 2000-2020” w jednym ze swych celów strategicznych zawiera promowanie wzrostu wykształcenia mieszkańców oraz ich zdolności adaptacyjnych do zmian społeczno – gospodarczych. W związku z tym konieczne jest podejmowanie:

- działań informacyjnych ukierunkowanych na podnoszenie świadomości społeczeństwa w zakresie korzyści płynących z uczestnictwa w systemie kształcenia ustawicznego w formach szkolnych.¹ Należy zwrócić uwagę, że osoba, która kształci się ustawicznie jest bardziej konkurencyjna na rynku pracy - posiada większy zasób wiedzy i umiejętności, a jednocześnie jest bardziej świadoma swoich praw.²
- usług doradczych skierowanych do osób zainteresowanych podjęciem kształcenia ustawicznego w formach szkolnych w kontekście doboru odpowiedniego kierunku kształcenia do wymogów regionalnego rynku pracy. Zmienność potrzeb rynku pracy ma wpływ na mobilność w zakresie kształcenia ustawicznego. Specjalizacja rynku pracy wymusza rozbudowę systemu doradztwa zawodowego w zakresie wyborów kierunków kształcenia ustawicznego, ukierunkowanego na osoby podejmujące pierwsze kroki na rynku pracy jak i dla pracowników pod kątem konkretnych branż.

Mając na uwadze zmiany dotyczące sytuacji na rynku pracy istotne są również projekty umożliwiające zainteresowanym osobom formalne potwierdzenie kwalifikacji uzyskanych w drodze nieformalnej lub pozaformalnej. Zdobyte przez pracowników potrzebnych uprawnień i certyfikatów zwiększy ich konkurencyjność na rynku pracy.

Realizacja „Strategii rozwoju kształcenia ustawicznego do roku 2010” ma umożliwić indywidualny rozwój każdego obywatela poprzez upowszechnienie dostępu do kształcenia ustawicznego i podniesienie jego jakości, a także promować aktywne postawy, poprawiające jego szanse na rynku pracy. Ważne jest również:

- wsparcie placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego w zakresie podnoszenia jakości oferowanych usług edukacyjnych poprzez dostosowanie programów i warunków nauczania do potrzeb regionalnego rynku pracy.
- wspieranie inicjatyw mających na celu rozwijanie innowacyjnych form kształcenia ustawicznego. Szczególną uwagę należy zwrócić na rozwój *e-learningu*, będącego alternatywną formą kształcenia.

Wsparcie nauczycieli zainteresowanych uzupełnieniem lub rozszerzeniem posiadanego wykształcenia umożliwi regionalnym instytucjom edukacyjnym kreowanie własnej polityki kształcenia i doskonalenia kadr systemu oświaty, wsparcie posiadanego wykształcenia obejmie

¹ Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020, Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, Katowice 2005 r.

² Kształcenie ustawiczne-diagnoza potrzeb MSP, Business Consulting sp. z o.o., Katowice 2006 r.

nauczycieli a także kadre administracyjną systemu oświaty. W województwie śląskim liczba nauczycieli według liczby etatów (MEN, 2005) wynosi 58 093, co stanowi 11,66% ogółu tej grupy zawodowej w Polsce. Odnosząc ilość etatów nauczycielskich do liczby mieszkańców województwa nauczyciele stanowią 1,24% ludności województwa śląskiego.

Ilość osób zamieszkujących gminy wiejskie, wiejsko-miejskie oraz miasta do 25 tys. mieszkańców, które kształcą się w szkołach i placówkach w oświatowych w województwie śląskim wynosi 19,09 % w stosunku do ogółu osób kształcących się w szkołach i placówkach w oświatowych w województwie śląskim. Współczynnik skolaryzacji netto na terenach które objęte zostaną wsparciem wynosi w szkołach podstawowych 98,06 % i gimnazjach 98,80 %. Wskutek następujących w minionych latach przemian społeczno-ekonomicznych pogłębiły się różnice pomiędzy miastem a wsią. Prowadzi to do relatywnie niskiego stopnia rozwoju osób zamieszkujących tereny wiejskie, co kształtowane jest przez niedostateczny poziom wykształcenia, niedostosowanie posiadanych przygotowań zawodowych do potrzeb występujących w danym regionie, oraz niższe aspiracje życiowe.

Grupy docelowe:

Działanie 9.1:

- Dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat); rodzice dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat); istniejące przedszkola;
- Szkoły (instytucje, kadra) i ich organy prowadzące realizujące kształcenie ogólne; poradnie psychologiczne – pedagogiczne; uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych i policealnych prowadzących kształcenie ogólne; osoby, które przedwcześnie opuściły system oświaty;
- Szczególnie uzdolnieni w zakresie nauk matematyczno - przyrodniczych i technicznych uczniowie szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, którym trudna sytuacja materialna utrudnia rozwój edukacyjny.

Działanie 9.2:

- Uczniowie i słuchacze szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem osób dorosłych); szkoły i placówki (instytucje i kadra pedagogiczna) prowadzące kształcenie zawodowe (z wyłączeniem szkół dla dorosłych); partnerzy społeczno; gospodarczy; pracodawcy.

Działanie 9.3:

- Osoby w wieku 25 – 64 lat (oraz osoby nieuczące się w wieku 18 – 24 lat) zgłaszające z własnej inicjatywy chęć kształcenia formalnego (podnoszenia, uzupełniania kwalifikacji lub ich formalnego potwierdzenia); placówki kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego prowadzące formalne kształcenie ustawiczne; partnerzy społeczno; gospodarczy; pracodawcy.

Działanie 9.4 :

- Nauczyciele i pracownicy dydaktyczni szkół i placówek oświatowych; kadra administracyjna i zarządzająca oświatą

Działanie 9.5:

- Mieszkańcy gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców; społeczności lokalne aktywnie działające na obszarach wiejskich na rzecz rozwoju edukacji na terenach wiejskich i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich; podmioty działające na obszarach wiejskich na rzecz przeciwdziałania ich marginalizacji i zapewnienia ich odpowiedniego rozwoju.

Zidentyfikowane potrzeby:

Działanie 9.1: Według raportu UNICEF opublikowanego w 2005 roku przygotowanie przedszkolne daje podstawę do nabycia umiejętności na wyższych szczeblach edukacji oraz w znaczący sposób zwiększa szanse edukacyjne dzieci. Dodatkowo - wychowanie przedszkolne wywiera pozytywny wpływ na rozwój społeczny dziecka oraz umiejętność zawierania kontaktów w grupie rówieśniczej. Większe trudności w dostępie do edukacji doświadczane przez młodzież wiejską, w połączeniu z niższymi aspiracjami skutkują znacznie niższą liczbą studentów rekrutujących się z obszarów wiejskich. System edukacji jest podstawowym narzędziem rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych. W celu ułatwienia uczniom niepełnosprawnym dostępu do edukacji oraz zwiększenia ich szans na zdobycie dalszego wykształcenia, powinno rozszerzyć się ich udział w głównym nurcie szkolnictwa. Programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych, które obejmą m.in. dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne dla uczniów, stanowiące z jednej strony instrument wyrównywania szans edukacyjnych uczniów napotykaających (z różnych przyczyn) na problemy edukacyjne, z drugiej strony wzmacniające znaczenie kompetencji kluczowych, w trakcie procesu nauczania. W wyrównywaniu szans edukacyjnych instrumentem towarzyszącym będą programy stypendialne dla uczniów szczególnie uzdolnionych.

Działanie 9.2: Szkolnictwo zawodowe wymaga podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, aby wyrównać dysproporcje w jakości nauczania między szkolnictwem zawodowym a ogólnym. Należy przygotować pogłębioną diagnozę potrzeb edukacyjnych w obszarze szkolnictwa zawodowego, zgodnie z potrzebami lokalnego i regionalnego rynku pracy, uwzględniając wymogi pracodawców, jakie stawiają przyszłym pracownikom. Wdrożyć programy rozwojowe szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe. Położyć nacisk na kształcenie praktyczne - staże, praktyki u pracodawców. Wdrażać nowe, innowacyjne formy nauczania

i oceniania. Wyposażyć szkoły i placówki prowadzące kształcenie zawodowe w nowoczesne materiały dydaktyczne. Pogłębić współpracę z instytucjami rynku pracy- lepiej przygotować uczniów do funkcjonowania na rynku pracy. Wdrażać programy i narzędzia efektywnego zarządzania placówką oświatową.

Działanie 9.3: Realizacja potrzeb wsparcia Działania 9.3 będzie realizowana poprzez: kampanie informacyjne w zakresie korzyści płynących z formalnego podwyższania lub uzupełniania posiadanych kwalifikacji oraz potrzeb regionalnego rynku pracy; programy skierowane do osób dorosłych zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższaniem swoich kwalifikacji w formach szkolnych (na poziomie ogólnym i zawodowym); programy formalnego potwierdzenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych zdobytych w sposób pozaformalny i nieformalny (wsparcie dla osób, które deklarują chęć przystąpienia do egzaminu zewnętrznego i potwierdzenia posiadanych kwalifikacji); usługi doradcze z zakresu wyboru ścieżki kształcenia (lub uzupełnienia wykształcenia i kwalifikacji formalnych) w kontekście potrzeb rynku pracy; wsparcie dla placówek kształcenia ustawicznego, praktycznego i doskonalenia zawodowego prowadzących kształcenie w formach szkolnych ukierunkowanych na: monitorowanie potrzeb oraz rozszerzenie lub dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy, podwyższanie jakości oferty edukacyjnej w tym również ubieganie się o akredytację kuratora oświaty, rozwój innowacyjnych form kształcenia.

Działanie 9.4: Wsparcie na rzecz zwiększenia elastyczności systemu kształcenia nauczycieli w obliczu zmniejszającej się z roku na rok liczby dzieci w wieku szkolnym a także konieczności przekwalifikowania części nauczycieli, przygotowując ich do nauczania drugiego przedmiotu lub rodzaju prowadzonych zajęć. Należy upowszechnić kształcenie ustawiczne w kierunku kształcenia osób dorosłych. Ważne jest, aby objąć wsparciem grupę nauczycieli kształcenia zawodowego i ustawicznego w celu podniesienia jakości szkolnictwa zawodowego i ustawicznego. Podnosić należy kwalifikacje nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu wraz z kadrami administracyjnymi instytucji systemu oświaty w powiązaniu ze strategicznymi kierunkami rozwoju regionu śląskiego.

Działanie 9.5: Edukacja to ważny czynnik rozwoju obszarów wiejskich. Problemy edukacyjne ich mieszkańców wynikają nie tylko z ograniczeń finansowych, niższej jakości oferty edukacyjnej na obszarach wiejskich, ale przede wszystkim z nastawienia ludności do kwestii rozwiązywania problemów edukacyjnych. Reasumując, w pierwszej kolejności wsparcie powinno być nakierowane na pobudzenie aktywności mieszkańców wsi w kwestii rozwiązywania problemów ich własnych środowisk w obszarze edukacji. Ważne jest uświadomienie mieszkańcom obszarów wiejskich konieczności niwelowania silnego zróżnicowania w obszarze edukacji pomiędzy obszarami wiejskimi a ośrodkami miejskimi, jak również zachęcenie ich do korzystania z różnego rodzaju form kształcenia w celu zdobywania dodatkowej wiedzy i umiejętności.

I.3 Cele przewidziane do osiągnięcia w wyniku realizacji wybranych form wsparcia w kontekście celów szczegółowych przyjętych dla danego Priorytetu PO KL

Działanie 9.1: Stworzenie warunków równych szans edukacyjnych poprzez udzielenie wsparcia na rzecz instytucji systemu oświaty oraz osób napotykających na bariery o charakterze środowiskowym, ekonomicznym, geograficznym i zdrowotnym uniemożliwiające dostęp do usług edukacyjnych w województwie śląskim.

Wzmocnienie atrakcyjności i podniesienie jakości oferty edukacyjnej instytucji systemu oświaty województwa śląskiego, realizujących kształcenie w formach szkolnych (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) ukierunkowane na rozwój kluczowych kompetencji oraz wzmocnienie zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia.

Objęcie w ramach Priorytetu 6% dzieci w wieku 3–5 lat uczestniczących w różnych formach edukacji przedszkolnej na obszarach wiejskich. Zwiększenie o 100% odsetka osób dorosłych w wieku 25–64 lat uczestniczących w formalnym kształceniu ustawicznym.

Zwiększenie do 45% odsetka absolwentów szkół prowadzących kształcenie zawodowe kończących się maturą (ISCED 3B) w relacji do absolwentów wszystkich szkół ponadgimnazjalnych kończących się maturą.

Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskają wsparcie w ramach Działania będzie w 2008 r. stanowić 16,67% docelowej wartości wskaźnika w ramach PO KL w województwie śląskim.

Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizują projekty rozwojowe w ramach Działania będzie w 2008 r. stanowić 16,70% planowanej wielkości wskaźnika w ramach PO KL w województwie śląskim. Dla obszarów miejskich stopień realizacji tego wskaźnika wyniesie 16,67%, podczas gdy dla obszarów wiejskich 16,74%.

Działanie 9.2: Wzmocnienie atrakcyjności, modernizacja i podniesienie jakości oferty edukacyjnej szkół i placówek oświatowych w województwie śląskim prowadzących kształcenie zawodowe (z wyłączeniem kształcenia osób dorosłych) służące podniesieniu zdolności uczniów do przyszłego zatrudnienia. Zwiększenie do 43% odsetka absolwentów szkół ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie zawodowe) w relacji do liczby wszystkich absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

Liczba szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, które wdrożyły programy rozwojowe będzie w 2008 r. stanowić 16,54% docelowej wartości wskaźnika w ramach PO KL w województwie śląskim.

Jednocześnie liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych osiągnie w 2008 r. poziom 16,50% docelowej wartości wskaźnika w ramach PO KL w województwie śląskim.

Działanie 9.3: Celem Działania 9.3 PO KL jest wzmocnienie potencjału kadr woj. śląskiego poprzez propagowanie i wspieranie kształcenia ustawicznego w regionie. Planowane akcje informacyjne zwiększą świadomość osób pracujących odnośnie konieczności dalszej edukacji i tym samym ich konkurencyjności na rynku pracy. Ważnym efektem działań projektowych będzie pomoc finansowa dla podmiotów realizujących programy skierowane do osób dorosłych zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swoich kwalifikacji, ułatwiając im dostęp do dalszej nauki. Pracownicy rozumiejący potrzebę kształcenia ustawicznego otrzymają profesjonalną pomoc doradczą w kształtowaniu dalszej ścieżki kariery zawodowej, która będzie skorelowana z potrzebami regionalnego rynku pracy. Potrzeby te będą diagnozowane przez odpowiednie instytucje, które profesjonalnie zajmują się tematami doskonalenia zawodowego. Podmioty te będą wspierać system kształcenia poprzez podwyższanie jakości oferty edukacyjnej oraz rozwój innowacyjnych form kształcenia ustawicznego, w tym również w formie *e-learningu*.

Dzięki wsparciu projektów w ramach Działania 9.3 PO KL wzrośnie liczba specjalistów legitymujących się formalnie potwierdzonymi umiejętnościami zawodowymi. Osoby takie będą lepiej postrzegane przez pracodawców i zleceniodawców niż pracownicy bez odpowiednich dokumentów/certyfikatów zawodowych.

Ogólnie w ramach Działania, w roku 2008 planowane jest objęcie 1 800 osób (12% wartości docelowej) w wieku 25-64 lat, które będą uczestniczyć w formalnym kształceniu ustawicznym. Istotnym elementem realizacji Działania będą również projekty instytucji uczestniczących w systemie kształcenia ustawicznego, ukierunkowane na podniesienie jakości oferowanych usług edukacyjnych, dostosowanie programów i warunków nauczania do potrzeb regionalnego rynku pracy.

Działanie 9.4: Podniesienie jakości systemu kształcenia i doskonalenia nauczycieli; podniesienie efektywności systemu kształcenia nauczycieli; doskonalenie kwalifikacji nauczycieli, instruktorów praktycznej nauki zawodu i kadry administracyjnej systemu oświaty; doskonalenie wymogów związanych ze strategicznymi kierunkami rozwoju regionów oraz zmiany kierunków kształcenia; podniesienie kwalifikacji kadr systemu oświaty; uzupełnienie i rozszerzenie posiadanego wykształcenia formalnego (np. zdobycie stopnia naukowego); wzrost kompetencji w zakresie finansowania, zarządzania, monitorowania, oceny rezultatów polityki edukacyjnej a więc generalnie podniesienia jej jakości.

Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach będzie w 2008 r. stanowić 16,67% planowanej wielkości wskaźnika w ramach PO KL w województwie śląskim. Dla obszarów miejskich jak również dla obszarów wiejskich stopień realizacji tego wskaźnika wyniesie po 16,67%.

Zwiększenie do 11,0% odsetka nauczycieli podnoszących swoje kompetencje poprzez doskonalenie zawodowe w krótkich formach w ramach osi priorytetowej.

Działanie 9.5: Pobudzenie aktywności mieszkańców obszarów wiejskich na rzecz samoorganizacji i tworzenia lokalnych inicjatyw ukierunkowanych na rozwój edukacji i podnoszenia poziomu wykształcenia mieszkańców obszarów wiejskich poprzez zrealizowanie przynajmniej jednej inicjatywy lokalnej na rzecz edukacji w każdym powiecie województwa śląskiego.

Liczba oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Działania (wynikająca z projektów pilotażowych realizowanych w 2007 r. oraz projektów wybieranych w drodze konkursów ogłaszanych po zatwierdzeniu Planu Działania przez Komitet Monitorujący będzie w 2008 r. stanowić 10,10% docelowej wartości wskaźnika w ramach PO KL w województwie śląskim.

Ponieważ wybrano do realizacji wszystkie formy wsparcia zawarte w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL, będą one całościowo przyczyniać się do realizacji powyższych celów a to z kolei bezpośrednio wpłynie na osiągnięcie oczekiwanych efektów realizacji Priorytetu IX.

II. Plan finansowy

Plan finansowy na rok 2007

Budżet Priorytetu w podziale na Działania oraz Poddziałania (PLN)

	Ogółem	Budżet państwa	Budżet JST szczebla regionalnego	Budżet JST szczebla lokalnego	Fundusz Pracy	PFRON	Inne
Działanie 9.1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Poddziałanie 9.1.1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Poddziałanie 9.1.2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Poddziałanie 9.1.3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Działanie 9.2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Działanie 9.3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Działanie 9.4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Działanie 9.5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Projekty innowacyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Projekty współpracy ponadnarodowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
w tym: komponent ponadnarodowy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Priorytet ogółem	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Plan finansowy na rok 2008							
Budżet Priorytetu w podziale na Działania oraz Poddziałania (PLN)							
	Ogółem	Budżet państwa	Budżet JST szczebla regionalnego	Budżet JST szczebla lokalnego	Fundusze Pracy	PFRON	Inne
Działanie 9.1	22 039 935	21 919 842	13 774	106 319	0,0	0,0	0,0
Poddziałanie 9.1.1	7 087 910	6 981 591	0,0	106 319	0,0	0,0	0,0
Poddziałanie 9.1.2	14 033 752	14 033 752	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Poddziałanie 9.1.3	918 273	904 499	13 774	0,0	0,0	0,0	0,0
Działanie 9.2	15 033 059	13 116 344	112 748	1 803 967	0,0	0,0	0,0
Działanie 9.3	7 317 100	7 317 100	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Działanie 9.4	3 000 000	2 550 000	0,0	450 000	0,0	0,0	0,0
Działanie 9.5	5 000 000	5 000 000	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Projekty innowacyjne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Projekty współpracy ponadnarodowej	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
w tym: komponent ponadnarodowy	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Priorytet ogółem	52 390 094	49 903 286	126 522	2 360 286	0,0	0,0	0,0

III. Wskaźniki		
Nazwa wskaźnika produktu	Wartość wskaźnika do osiągnięcia w roku 2008	Docelowa wartość wskaźnika (2013)
Priorytet / numer i nazwa Priorytetu/ IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.		
Działanie 9.1 Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty.		
Liczba ośrodków wychowania przedszkolnego, które uzyskały wsparcie w ramach Działania.	32	264
Liczba szkół (podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych prowadzących kształcenie ogólne), które zrealizowały projekty rozwojowe w ramach Działania, w podziale na:	113	940
<i>a) obszary miejskie</i>	61	504
<i>b) obszary wiejskie</i>	52	436
Działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego.		
1. Liczba szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe, które wdrożyły programy rozwojowe.	44	266
2. Liczba szkół i placówek kształcenia zawodowego, które współpracowały z przedsiębiorstwami w zakresie wdrażania programów rozwojowych.	33	200
Działanie 9.3 Upowszechnienie kształcenia ustawicznego w formach szkolnych.		
1. Liczba osób dorosłych w wieku 25-64 lata, które uczestniczyły w formalnym kształceniu ustawicznym w ramach Działania.	1800	15 050
Działanie 9.4 Wysoko wykwalifikowane kadry systemu oświaty.		
1. Liczba nauczycieli, którzy uczestniczyli w doskonaleniu zawodowym w krótkich formach, w tym:	581	4841
<i>a) nauczyciele na obszarach wiejskich</i>	397	3311
<i>b) nauczyciele kształcenia zawodowego</i>	90	750
Działanie 9.5 Inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich.		
1. Liczba oddolnych inicjatyw społecznych podejmowanych w ramach Działania.	21	208

IV. Opis systemu wyboru projektów

IV.1 Projekty systemowe³

IV.1.1⁴

Numer i nazwa Działania:

Priorytet IX Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach; Poddziałanie 9.1.3 Pomoc Stypendialna dla uczniów szczególnie uzdolnionych.

Tytuł projektu:

„Nauka drogą do sukcesu na Śląsku”

Beneficjent/ Projektodawca:

Beneficjentem systemowym Poddziałania 9.1.3, zgodnie z uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego nr 1720/91/III/2007 z dnia 18 września 2007r., będzie Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego (Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego).

W realizację projektu będą także zaangażowane samorządy powiatowe, z którymi Samorząd Województwa podpisze stosowne porozumienia.

Krótki opis działań planowanych w ramach projektu, w tym projektu współpracy ponadnarodowej i projektu innowacyjnego wraz z uzasadnieniem wyboru

W Województwie Śląskim planowana jest realizacja projektu stypendialnego, obejmującego wsparciem uczniów szczególnie uzdolnionych (zwłaszcza w zakresie nauk matematycznych, przyrodniczych i technicznych), których niekorzystna sytuacja materialna stanowi barierę w rozwoju edukacyjnym.

W pierwszym roku realizacji projektu planowane jest współfinansowanie stypendiów dla od 90 do 210 uczniów szkół gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, podejmujących naukę na terenie województwa śląskiego. Stypendia w ramach powyższego Poddziałania przyznawane będą na okres 4 semestrów nauki (24 miesiące) uczniom, znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, tj. gdy dochód na osobę w rodzinie nie będzie przekraczał dwukrotności kwoty uprawniającej do uzyskania świadczeń rodzinnych. Wyliczenia dochodu uprawniającego do otrzymania wsparcia stypendialnego będą dokonywane na podstawie zapisów art. 3 i 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U z 2003r, Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.). Stypendia będą wypłacane w ujęciu miesięcznym w wysokości od 250 zł do 600zł.

W przypadku gdy rodzina lub osoba ucząca się utrzymuje się z gospodarstwa rolnego, przyjmuje się za podstawę obliczenia dochodu rodziny przeciętny dochód z 1 ha przeliczeniowego, ogłaszany do dnia 30 października każdego roku przez Prezesa GUS, na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 1993 r. Nr 94 poz. 431, z późn. zm.)

W roku 2008 dochód rodziny zostanie wyliczony na podstawie dochodów z roku 2007.

Do dochodu nie będą wliczane stypendia przyznane w ramach Poddziałania 9.1.3 POKL 2007-2013.

W trakcie realizacji projektu w Województwie Śląskim stypendium zostanie objętych około od 650 do 1450 uczniów.

Szczegółowe kryteria przyznawania wsparcia określać będzie „Regulamin przyznawania stypendiów w ramach projektu systemowego z Działania 9.1.3 PO KL w województwie śląskim”. Równocześnie warunkiem otrzymania stypendium będzie wyższa niż 4,0 średnia ocen z 3 przedmiotów kierunkowych, wybranych z listy zawartej w „Regulaminie...” oraz wyższa niż 3,0 średnia ocen z przedmiotów pozostałych, wynikających z profilu nauczania. Weryfikacja średniej następować będzie na podstawie świadectwa ukończenia danej klasy a w przypadku semestru zimowego na podstawie zaświadczenia szkoły o wynikach uzyskanych przez ucznia w danym okresie.

Termin naboru wniosków o przyznanie stypendiów będzie określany przez Instytucję Pośredniczącą i przekazywany Powiatom.

Warunkiem otrzymania stypendium będzie złożenie wniosku o przyznanie stypendium wraz z wymaganymi załącznikami określonymi w „Regulaminie...” dokumentami w terminie oraz we właściwym Starostwie Powiatowym lub szkole, z którą Samorząd Powiatu zawarł stosowne porozumienie lub określił w drodze decyzji.

³ W przypadku projektów systemowych realizowanych w ramach Działania 6.1 oraz 7.1 w polu „tytuł projektu” należy podać typ projektów systemowych, w kolejnych pozycjach punktu IV.1.1 należy wymienić projektodawców realizujących dany typ projektów systemowych, podać krótki opis planowanych działań z uzasadnieniem, wymienić grupy docelowe oraz określić szacowany budżet planowany na realizację wybranego typu projektów systemowych wraz z planowanym % udziałem wkładu własnego. Pozycje IV.1.1 i IV 1.2 nie dotyczą projektów innowacyjnych w latach 2007 i 2008.

⁴ Dane dotyczące projektu systemowego zostaną określone w wersji ostatecznej dokumentu.

W/w podmioty dokonają również weryfikacji dokumentów złożonych przez uczniów oraz sporządzają listy uczniów kwalifikujących się do wsparcia. Na jej podstawie Instytucja Pośrednicząca podejmuje decyzję o przyznaniu stypendium. Uczniowie, którzy będą spełniali kryteria otrzymywania pomocy ale nie otrzymują stypendium z powodu braku środków będą umieszczani na liście rezerwowej w danym powiecie.

Umowa o przyznanie stypendium będzie zawierana pomiędzy Samorządem Powiatu a uczniem lub jego opiekunem prawnym. Za wypłatę stypendium będą odpowiedzialne Powiaty, którym na podstawie ilości podpisanych umów Instytucja Pośrednicząca będzie przekazywała środki na wyodrębniony wyłącznie w celu obsługi projektu rachunek Powiatu.

Grupy docelowe:

- uczniowie szkół gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych z terenu województwa śląskiego, spełniający następujące kryteria:

- znajdują się w trudnej sytuacji materialnej, tj. dochód na osobę w rodzinie nie przekracza dwukrotności kwoty uprawniającej do uzyskania świadczeń rodzinnych. Wyliczenia dochodu uprawniającego do otrzymania wsparcia stypendialnego dokonuje się na podstawie zapisów art. 3 i 5 ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz.U z 2003r, Nr 228, poz. 2255 z późn. zm.);
- posiadają wyższą niż 4,0 średnią ocen z 3 przedmiotów kierunkowych wybranych z listy zawartej w "Regulaminie..." przyznawania stypendiów w ramach projektu systemowego z Działania 9.1.3 PO KL" oraz wyższą niż 3,0 średnią ocen z przedmiotów pozostałych, wynikających z profilu nauczania;

Oczekiwane rezultaty twarde:

- od 90 do 210 uczniów szkół gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych, którzy korzystali ze wsparcia stypendialnego
- Stypendia wypłacane miesięcznie w wysokości od 250,- zł do 600,- zł każde
- 10% uczniów korzystających ze wsparcia w ramach projektu, kontynuujących naukę na wyższych szczeblach kształcenia

Oczekiwane rezultaty miękkie

- ukształtowanie u ucznia umiejętności efektywnego i sprawnie poruszającego się na rynku pracy;
- zwiększenie u uczniów umiejętności realizacji postawionych sobie celów;
- nabycie przez uczniów umiejętność rozwiązywania problemów;
- podniesienie poziomu samooceny uczniów korzystających z pomocy materialnej;
- podniesienie poczucia odpowiedzialności polegające na świadomości dokonywania dojrzałych wyborów;
- zwiększenie u uczniów motywacji do kontynuowania nauki;
- zwiększenie szans uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych na zatrudnienie poprzez podniesienie kwalifikacji;
- podniesienie poziomu zainteresowania u uczniów naukami matematycznymi, przyrodniczymi i technicznymi.

Sposób i zakres w jakim realizacja projektu przyczyni się do osiągnięcia celu/celów szczegółowych i oczekiwanych efektów realizacji (targetów) ustanowionych dla danego Priorytetu PO KL:

Oferowane w ramach projektu wsparcie wpisuje się w cele szczegółowe Priorytetu IX tj. poprzez programy stypendialne dla uczniów szczególnie uzdolnionych nastąpi wyrównanie szans edukacyjnych oraz podniesie się jakość kształcenia poprzez indywidualne programy rozwojowe uczniów

Szacowany budżet projektu (PLN):

Projekt będzie realizowany w latach 2008-2015.

Całkowity budżet projektu wynosi: 12 243 633,00.

Budżet projektu w roku 2008 to: 918 273,00.

IV.2 Projekty konkursowe

IV.2.1 Opis szczegółowych kryteriów wyboru projektów konkursowych, w tym wyboru projektów współpracy ponadnarodowej i projektów innowacyjnych⁵

Działanie 9.1:

A. Kryteria dostępu⁶ :

⁵ Nie dotyczy lat 2007 i 2008

1. Kryterium okresu realizacji projektu: Maksymalny okres trwania projektów to 2 lata.

UZASADNIENIE:

Ograniczony do 2 lat czas realizacji projektu pozwoli beneficjentom precyzyjnie zaplanować zadania w ramach projektu, a co za tym idzie również planowane wydatki – co wpłynie pozytywnie na sposób jego realizacji i rozliczania. Wskazany okres pozwoli również na podjęcie odpowiednich działań zaradczych w przypadku trudności w realizacji projektu.

B. Kryteria strategiczne:

Instytucja Pośrednicząca nie dostrzega potrzeby wprowadzania kryteriów strategicznych na początkowym etapie wdrażania PO KL.

Działanie 9.2:

A. Kryteria dostępu:

1. Kryterium okresu realizacji projektu: Maksymalny okres trwania projektów to 2 lata.

UZASADNIENIE:

Ograniczony do 2 lat czas realizacji projektu pozwoli beneficjentom precyzyjnie zaplanować zadania w ramach projektu, a co za tym idzie również planowane wydatki – co wpłynie pozytywnie na sposób jego realizacji i rozliczania. Wskazany okres pozwoli również na podjęcie odpowiednich działań zaradczych w przypadku trudności w realizacji projektu.

B. Kryteria strategiczne:

Kryterium formy realizacji: premiowane będą projekty realizowane w formie współpracy szkół realizujących programy rozwojowe z przedsiębiorcami

Premia punktowa za spełnienie powyższego kryterium strategicznego wynosi 20 punktów.

Działanie 9.3

A. Kryteria dostępu⁷

1. Maksymalny okres realizacji projektu to 2 lata (kryterium nie dotyczy projektów skierowanych do osób dorosłych zainteresowanych uzupełnieniem lub podwyższeniem swoich kwalifikacji w formach szkolnych).

2. Projekt powinien być realizowany na terenie województwa śląskiego.

3. Dla projektów o wartości powyżej 200 000 PLN wnioskodawca (w przypadku partnerstw: lider partnerstwa) powinien spełniać **jeden** z poniższych warunków:

- przychód (za przychód uznaje się również każdą dotację ze środków unijnych niezależnie od sposobu księgowania) wnioskodawcy w ostatnim lub obecnym roku obrachunkowym nie może być mniejszy niż 50% wartości projektu. W tym przypadku wartość projektu może wynieść do 200 % przychodów wnioskodawcy;

- należy do sektora finansów publicznych.

4. Minimalna wartość projektu: 50 000,00 zł.

UZASADNIENIE:

Ad. 1. Ograniczony do 2 lat czas realizacji projektu pozwoli beneficjentom precyzyjnie zaplanować przedsięwzięcia, co wpłynie na zwiększenie efektywności oraz sprawne rozliczanie finansowe wdrażanych projektów. Jednocześnie dwuletni okres realizacji projektu jest wystarczający aby objąć wszystkich beneficjentów zakładanymi formami wsparcia i podjąć odpowiednie działania zaradcze w przypadku trudności w realizacji projektu.

Ad. 2. Realizacja projektów wyłącznie na terenie województwa jest uzasadniona regionalnym charakterem przewidzianego wsparcia (podział środków jest dokonywany zgodnie z algorytmem pomiędzy poszczególne województwa) oraz wynika z konieczności wspierania instytucji i podmiotów działających na terenie województwa śląskiego.

Ad. 3. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach zdecydował się ograniczyć dostęp do realizowania projektów o wartości powyżej 200 000 PLN tylko do beneficjentów posiadających odpowiednie przychody. Pozwoli to uniknąć problemowych sytuacji związanych z niedostatecznym dopasowaniem instytucjonalnym wnioskodawców do wielkości projektu.

Ad. 4. Zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Priorytetów PO KL.

B. Kryteria strategiczne

Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach nie dostrzega potrzeby wprowadzania kryteriów strategicznych na początkowym etapie wdrażania PO KL.

Działanie 9.4

A. Kryteria dostępu:

1. Kryterium okresu realizacji projektu: Maksymalny okres trwania projektów to 2 lata.

⁶ W przypadku wyodrębnienia przez Instytucję Pośredniczącą kryteriów o szczególnym znaczeniu dla osiągnięcia celów programowych, obok nazwy kryterium należy podać kwotę środków finansowych, jaka będzie zarezerwowana na realizację projektów, które spełniają te kryteria

⁷ W przypadku wyodrębnienia przez Instytucję Pośredniczącą kryteriów o szczególnym znaczeniu dla osiągnięcia celów programowych, obok nazwy kryterium należy podać kwotę środków finansowych, jaka będzie zarezerwowana na realizację projektów, które spełniają te kryteria

UZASADNIENIE:

Ograniczony do 2 lat czas realizacji projektu pozwoli beneficjentom precyzyjnie zaplanować zadania w ramach projektu, a co za tym idzie również planowane wydatki – co wpłynie pozytywnie na sposób jego realizacji i rozliczania. Wskazany okres pozwoli również na podjęcie odpowiednich działań zaradczych w przypadku trudności w realizacji projektu.

B. Kryteria strategiczne:

1. Instytucja Pośrednicząca nie dostrzega potrzeby wprowadzania kryteriów strategicznych na początkowym etapie wdrażania PO KL.

Działanie 9.5**I. Konkurs pilotażowy w roku 2007:****A. Kryteria dostępu:**

1. Kryterium grupy docelowej: Wsparcie kierowane do mieszkańców gmin wiejskich, miejsko – wiejskich oraz miast do 25 tys. mieszkańców
2. Kryterium wysokości finansowej projektu: maksimum 50 000,00 PLN.
3. Kryterium okresu realizacji projektu: Maksymalny okres trwania projektów to 2 lata.

UZASADNIENIE:

Ad. 1 i 2. Kryteria dostępu dla projektów pilotażowych w ramach Działania 9.5, zatwierdzone 26 października 2007r. przez Komitet Monitorujący PO KL.

Ad. 3. Ograniczony do 2 lat czas realizacji projektu pozwoli beneficjentom precyzyjnie zaplanować zadania w ramach projektu, a co za tym idzie również planowane wydatki – co wpłynie pozytywnie na sposób jego realizacji i rozliczania. Wskazany okres pozwoli również na podjęcie odpowiednich działań zaradczych w przypadku trudności w realizacji projektu.

B. Kryteria strategiczne:

1. Kryterium formy realizacji: premiowane będą projekty realizowane w formie partnerstwa.

UZASADNIENIE:

Kryterium strategiczne dla projektów pilotażowych w ramach Działania 9.5, zatwierdzone 26 października 2007r. przez Komitet Monitorujący PO KL.

Premia punktowa za spełnienie powyższego kryterium strategicznego wynosi 20 punktów.

II. Konkursy w roku 2008:**A. Kryteria dostępu:**

1. Kryterium okresu realizacji projektu: Maksymalny okres trwania projektów to 2 lata.

UZASADNIENIE:

Ograniczony do 2 lat czas realizacji projektu pozwoli beneficjentom precyzyjnie zaplanować zadania w ramach projektu, a co za tym idzie również planowane wydatki – co wpłynie pozytywnie na sposób jego realizacji i rozliczania. Wskazany okres pozwoli również na podjęcie odpowiednich działań zaradczych w przypadku trudności w realizacji projektu.

B. Kryteria strategiczne:

Instytucja Pośrednicząca nie dostrzega potrzeby wprowadzania kryteriów strategicznych na początkowym etapie wdrażania PO KL.

IV.2.2 Tryb procedury konkursowej wraz z uzasadnieniem wyboru**Działanie 9.1 (Poddziałania 9.1.1 i 9.1.2), Działanie 9.2 oraz Działanie 9.4.**

Tryb procedury konkursowej: ZAMKNIĘTY.

UZASADNIENIE: Instytucja Pośrednicząca będzie realizowała konkurs zamknięty. Zamknięta forma naboru pozwoli na dokładniejsze oszacowanie planowanego poziomu kontraktacji jak również na zmotywowanie potencjalnych projektodawców do składania wniosków w określonym terminie, w początkowym okresie wdrażania.

Działanie 9.3:

Tryb procedury konkursowej: OTWARTY.

UZASADNIENIE: W konkursie otwartym nabór wniosków i ich ocena prowadzone są w sposób ciągły. Taka sytuacja daje możliwość równomiernego rozłożenia pracy w Instytucji Organizującej Konkurs oraz jest korzystna dla beneficjentów. Wniosek po stwierdzeniu uchybień formalnych jest odrzucany, w konkursie otwartym beneficjent może ten wniosek poprawić i złożyć ponownie (w ramach istniejącej alokacji). W konkursie zamkniętym musiałby czekać na następny konkurs.

Działanie 9.5

Zarówno konkurs pilotażowy w roku 2007 jak i konkursy w 2008 roku:

Tryb procedury konkursowej: ZAMKNIĘTY.

UZASADNIENIE: Instytucja Pośrednicząca będzie realizowała konkurs zamknięty. Zamknięta forma naboru pozwoli na dokładniejsze oszacowanie planowanego poziomu kontraktacji jak również na zmotywowanie potencjalnych projektodawców do składania wniosków w określonym terminie, w początkowym okresie wdrażania.

IV.2.3 Kwartalny harmonogram ogłaszanych konkursów, alokacja finansowa na

poszczególne konkursy

Działanie 9.1: II kwartał 2008r.:

Poddziałanie 9.1.1: 14 175 820 PLN - 1 konkurs zamknięty.

Poddziałanie 9.1.2: 28 067 504 PLN - 1 konkurs zamknięty.

Poddziałanie 9.1.3: 918 273 PLN - 1 konkurs zamknięty.

Alokacja na 2007 r.: 0 PLN

Alokacja na 2008 r.: 43 161 597 PLN

Działanie 9.2: II kwartał 2008r. - 1 konkurs zamknięty.

Alokacja na 2007 r.: 0 PLN

Alokacja na 2008 r.: 30 066 118 PLN

Działanie 9.3: Zostanie ogłoszony jeden konkurs otwarty do wyczerpania całej alokacji przewidzianej na dany rok lub do zamknięcia konkursu uzasadnionej odpowiednią decyzją Instytucji Organizującej Konkurs. Posiedzenia Komisji Oceny Projektów odbywać się będą nie rzadziej niż co dwa miesiące.

Ogłoszenie konkursu w ramach Działania 9.3 planowane jest na I kwartał 2008 r.

Alokacja na 2007 r.: 0 PLN

Alokacja na 2008 r.: 18 292 750 PLN

Działanie 9.4: I kwartał 2008r. - 1 konkurs.

Alokacja na 2007 r.: 0 PLN

Alokacja na 2008 r.: 5 648 259 PLN

Działanie 9.5:

IV kwartał 2007r.- 1 konkurs (pilotażowy);

II kwartał 2008r.- 1 konkurs.

Alokacja na 2007 r.: 1 749 090,40 PLN

Alokacja na 2008 r.: 8 745 452 PLN wraz z niewykorzystaną alokacją 2007

Okres kwalifikowalności wydatków: Działanie 9.1 (Poddziałania 9.1.1 i 9.1.2), Działanie 9.2, Działanie 9.4 oraz Działanie 9.5:

Za kwalifikowane wydatki w ramach projektu Instytucja Pośrednicząca uzna wydatki poniesione w okresie realizacji projektu, nie wcześniej niż od dnia złożenia wniosku aplikacyjnego w odpowiedzi na konkurs.

Okres kwalifikowalności wydatków: Działanie 9.3

Za kwalifikowane będą uznawane wydatki poniesione w okresie realizacji projektu (zgodnie z zapisami *Wytycznych w zakresie kwalifikowania wydatków w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki*), lecz nie wcześniej niż po złożeniu wniosku o dofinansowanie projektu do Instytucji Wdrażającej (IP2).

IV.2.4 Opis procedury wyboru projektów konkursowych wraz z listą wymaganych załączników do umowy o dofinansowanie projektu

Działania 9.1(Poddziałania 9.1.1 i 9.1.2); 9.2; 9.4;9.5.

1. Ogłoszenie konkursu.
2. Złożenie wniosku.
3. Wybór projektów:
  - ocena formalna
  - ocena merytoryczna
  - negocjacje.
4. Ogłoszenie listy projektów zaakceptowanych do dofinansowania/ Rozpatrywanie protestów
5. Podpisanie umowy o dofinansowanie projektu.

Wymagane załączniki do wniosku o dofinansowanie projektu:

1. Dokument umożliwiający ocenę sytuacji finansowej projektodawcy (oraz partnerów przy projektach realizowanych w partnerstwie).
2. List intencyjny (przy projektach realizowanych w partnerstwie).

Wymagane załączniki do umowy o dofinansowanie projektu:

1. Kopia statutu poświadczona przez osoby do tego uprawnione oraz opatrzona dodatkowo aktualną datą i pieczęcią Projektodawcy. Tożsamy wymóg dotyczy partnerów przy projektach realizowanych w partnerstwie.
2. Aktualny wyciąg z Krajowego Rejestru Sądowego, innego właściwego rejestru lub inny dokument potwierdzający osobowość prawną z okresu nie dłuższego niż 3 miesiące przez dniem złożenia wniosku – załącznik nie jest wymagany w przypadku, gdy podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie jest jednostka samorządu terytorialnego lub jej jednostki organizacyjne. Tożsamy wymóg dotyczy partnerów przy projektach realizowanych w partnerstwie.
3. Dokumenty poświadczające o nie zaleganiu z opłacaniem składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne lub innych opłat. Tożsamy wymóg dotyczy partnerów przy projektach realizowanych w partnerstwie.
4. Dokumenty o nie zaleganiu z uiszczaniem podatków. Tożsamy wymóg dotyczy partnerów przy projektach realizowanych w partnerstwie.
5. Oświadczenie Wnioskodawcy o kwalifikacji VAT. Tożsamy wymóg dotyczy partnerów przy projektach realizowanych w partnerstwie.
6. Umowa/ porozumienie między partnerami (przy projektach realizowanych w partnerstwie).
7. Pełnomocnictwo do reprezentowania Wnioskodawcy (gdy wniosek jest podpisywany przez osobę/y nie posiadające statutowych uprawnień do reprezentowania wnioskodawcy lub gdy z innych dokumentów wynika, że uprawnionymi do podpisania wniosku są co najmniej dwie osoby). Tożsamy wymóg dotyczy partnerów przy projektach realizowanych w partnerstwie.
8. Odpowiednia uchwała jednostki samorządu terytorialnego bądź odpowiedni dokument organu dysponującego budżetem w trybie przepisów o finansach publicznych zatwierdzający projekt lub udzielający pełnomocnictwa do zatwierdzania projektów współfinansowanych z EFS. Tożsamy wymóg dotyczy partnerów przy projektach realizowanych w partnerstwie.
9. Harmonogram płatności.
10. Szczegółowy kosztorys projektu.

Działanie 9.3

1. Przygotowanie procedury konkursowej.
2. Ogłoszenie konkursu.
3. Nabór wniosków.
4. Ocena formalna.
5. Ocena merytoryczna.
6. Negocjacje.
7. Zatwierdzenie listy projektów przez Zarząd Województwa.
8. Podpisanie umowy o dofinansowanie projektu.

Wymagane załączniki do wniosku o dofinansowanie projektu:

1. Dokument umożliwiający ocenę sytuacji finansowej projektodawcy (oraz partnerów przy projektach realizowanych w partnerstwie).
2. List intencyjny (przy projektach realizowanych w partnerstwie).

Wymagane załączniki do podpisania umowy o dofinansowanie projektu:

1. Potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia statutu lub innego dokumentu stanowiącego podstawę prawną działalności Beneficjenta (projektodawcy) – nie dotyczy jednostek sektora finansów publicznych i uczelni wyższych.
2. Potwierdzona za zgodność z oryginałem kopia aktualnego wyciągu z Krajowego Rejestru Sądowego, innego właściwego rejestru (np. ewidencja działalności gospodarczej), lub innego dokumentu potwierdzającego formę i charakter prowadzonej działalności wraz z danymi osób upoważnionych do podejmowania decyzji wiążących w imieniu Beneficjenta (projektodawcy);
3. Umowy z partnerami (jeśli projekt realizowany w partnerstwie z innymi podmiotami w tym umowa o partnerstwie ponadnarodowym);
4. Pełnomocnictwo do reprezentowania ubiegającego się o dofinansowanie (załącznik wymagany, gdy umowa będzie podpisana przez osobę/y nie posiadające uprawnień do reprezentowania wnioskodawcy);
5. Uchwałę właściwego organu jednostki samorządu terytorialnego lub inny właściwy dokument organu, który: dysponuje budżetem wnioskodawcy (zgodnie z przepisami o finansach publicznych), zatwierdza projekt lub udziela pełnomocnictwa do zatwierdzenia projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego;
6. Zaświadczenie z banku o posiadaniu wydzielonego rachunku do obsługi projektu;
7. Zaświadczenie o niekaralności dla osoby podpisującej umowę;
8. Poświadczona kopia decyzji o nadaniu Numeru Identyfikacji Podatkowej wnioskodawcy (jeśli dotyczy);
9. Poświadczona kopia decyzji o nadaniu numeru REGON wnioskodawcy (jeśli dotyczy);

10. Oświadczenie wnioskodawcy dotyczące propozycji zabezpieczenia prawidłowej realizacji projektu (w przypadku projektów powyżej 1 mln zł.);
11. Oświadczenie o kwalifikowalności podatku VAT (*nie dotyczy sytuacji, gdy Beneficjent nie będzie kwalifikował kosztu podatku VAT*).

V. Projekty innowacyjne i ponadnarodowe

V.1 Projekty innowacyjne⁸

V.1.1 Tematy dla projektów innowacyjnych

Nie dotyczy

V.1.2 Oczekiwane efekty realizacji projektów innowacyjnych

Nie dotyczy

V.1.3 Typy beneficjentów/projektodawców

Nie dotyczy

V.2 Projekty ponadnarodowe

V.2.1 Typy projektów ponadnarodowych lub projektów z komponentem ponadnarodowym

Realizacja projektów konkursowych z komponentem ponadnarodowym zgłaszany jako zmiana do projektu możliwa będzie pod warunkiem dostępności środków finansowych.

V.2.2 Obszary, w ramach których realizowane będą projekty ponadnarodowe

Nie dotyczy

V.2.3 Oczekiwane efekty realizacji projektów ponadnarodowych

Nie dotyczy

V.2.4 Typy beneficjentów/projektodawców

Nie dotyczy

Katowice, 3 grudnia 2007r.

Pieczęć i podpis osoby upoważnionej

⁸ Nie dotyczy lat 2007 i 2008